

YABANCI İŞÇİ SORUNUNUN EKONOMİK VE SİYASAL YÖNÜ *

1955 yılında İtalya ile Batı Almanya arasında imzalanan yabancı işçi anlaşmasından sonra diğer Güney Avrupa ülkelerinden Batı Avrupaya büyük bir işgücü akımı başladı Ancak işçi göçü İkinci Dünya Savaşından sonra ortaya çıkan yeni bir olay değildir. Dünya tarihi, toprağından yurdundan koparılan, mülksüzleştirilen köylülerin, bir meta gibi alınıp satılan savaş esiri kölelerin, asgarî geçim imkânları peşindeki yoksul insanların bölgeden bölgeye, ülkeden ülkeye göçlerine her dönemde tanık olmuştur. Göçlerin yönü, yoğunluğu, biçimi farklılıklar göstermiş, ancak işgücünün bu zorunlu yer değiştirmesinin temelindeki gerçek daima aynı kalmış ve tek bir amaca hizmet etmiştir. Bu amaç ise kitlelerin sefaleti, alımları ve kanı üzerinde bir azınlığın refahını, lüks ve ihtişamını kurmaktır.

İlkçağda savaş esirleri köle gibi kullanılıyor, en ağır işler boğaz tokluğuna çalışan bu insanlara yaptırılıyordu. Bugün bile bizde teknik bakımdan hayranlık uyandıran İlkçağın ünlü tapınak ve anıtları, bazı şarlatan yazarların iddia ettikleri gibi uzaydan «tanrıların arabaları ile gelen insan üstü varlıklarca değil» insanlık dışı yöntemlerle çalıştırılan köleler tarafından inşa edilmişti.

(*) Yeni Ortam, 28.11.1973.

Amerikanın keşfinden sonra ise milyonlarca zenci Batı Afrika sahillerinden, esir tüccarları tarafından kaçırılarak Amerikadaki çiftlik sahiplerine satılmış, köle ticaretinden elde edilen gelir İngilteredeki Sanayi Devriminin başlıca malî kaynakların, dan biri olmuştu. Avrupadan sömürge ülkelere göç etmesinin başlıca nedeni idi. Bu şekilde Batı Avrupadaki egemen güçler hem kapitalizmi zayıflatacak bir buhrandan kurtuluyorlar hem de sömürge ülkelerdeki emperyalizmi güçlendiriyorlardı. Aşağıda inceleyeceğimiz gibi işgücü göçünün bugünkü fonksiyonu da aynıdır.

Avrupada gelişen bir kapitalist ekonomi için yabancı işçi bugün vazgeçilmez ve yeri doldurulamaz bir unsur olmuştur. Yabancı işçi ithalinden vazgeçildiği takdirde Alman ekonomisinin gelişme hızı, kısa dönemde kalkınma hızını kısıtlamakta, bu hızın % 7 veya 8 e çıkarılması için muhakkak yabancı işçi ithali gerekmektedir. Zaten Alman nüfusunun ve işgücünün savaşlar sonrası ortaya çıkan elverişsiz yaş ve cinsiyet bölünümüne, ordunun kurulması, eğitim süresinin uzaması, uzman ve memur sayısındaki artış eklenince, işgücü noksanının iç kaynaklardan karşılanması imkânsız olmuştur. Doğu Almanya da kendi hızlı kalkınmasının gerektirdiği işgücünü elinden kaçırmamak için duvarı inşa edince, Batı Almanya için tek bir çözüm yolu kalmıştır: Güney Avrupa ile Almanya arasında işgücü akımını önleyen duvarları ortadan kaldırmak...

Nitekim Batı Almanya 1955 de İtalya, 1960 da İspanya ve Yunanistan, 1961 de ise Türkiye ile işçi anlaşmaları imzalamak zorunda kaldı ve bu anlaşmalarla 1954 de 9269 olan yabancı işçi sayısı aralık 1972 de 2239000 e yükseldi. Bugünkü koşullar içinde Almanyanın gelişmesini sürdürmesi ve işsizliğin ortaya çıkmaması ancak yabancı işçilerin varlığı ile mümkün olmaktadır. Almanyanın yabancı işçilerden vazgeçmesi demek iktisadî gelişmenin yani sermaye birikiminin sınırlandırılması anlamına gelecektir. Bu durumun Alman kapitalizminin sürekli bir buhran dönemine girmesine neden olacağını iktisat biliminin verilerine ve genel doğrularına dayanarak söyleyebiliriz. Çünkü kapitalizm ancak sürekli ve artan oranlarda sermaye birikimi ile yaşayabilir.

Bu bakımdan yabancı işçi ithalini, geri ülkelere yapılan bir çeşit yardım olarak göstermek isteyen ve «yabancı işçilerin zorla getirilmediğini, bunların kendilerinden geldiklerini» iddia eden Alman sermaye çevrelerinin bu ifadeleri gerçeği yansıtmamaktadır. Ortada bir «yardım» olayı vardır ama bu yardım yabancı işçiler tarafından Alman kapitalizmine yapılmaktadır.

YABANCI İŞÇİ AKIMI MİLLÎ SINIRLARI AŞAN BİR İŞSİZLER YEDEK ORDUSU YARATIYOR

Batı Alman ekonomisinin artan işgücü ihtiyacının yabancı işçiler tarafından karşılanması bilinçsiz olarak bulunan bir çare değildir. Yabancı işgücünün ithali, kapitalist ekonominin bütün unsurları ile tam bir uyum gösteren, kapitalizmi güçlendirerek onun nihaî buhranını geciktiren bir çözüm yoludur.

Bugün kapitalist ekonomilerde ekonomik gelişmenin ve sermaye birikiminin sağlanması ancak artan kârlarla ve onun sonucunda düşen ücret haddi ile mümkün-

görüşler

dür. İşgücünün güçlü sendikalarda örgütlendiği bir çalışma ortamında gerçek ücretlerin sermaye tarafından düşük tutulması ancak verilen işi; düşük bir ücret karşılığında her çalışma koşulunda ve her an yapmağa hazır bir «işsizler yedek ordusu, nun» varlığına bağlıdır. Yabancı işçiler bugün bu fonksiyonu yerine getirmekte. Alman kapitalizmi tarafından ücret seviyesini ve çalışma koşullarını ayarlamakta ve emniyet supabı olarak kullanılmaktadır. Yapılan işçi anlaşmaları ile bu «yedek ordu, istenilen yer ve zamanda emre âmâie» bekletilmek istenmektedir.

1955-60 yılları arasında İngilterede % 31, Batı Almanyada % 46 olan ücret artışının, geniş bir yabancı işçi kitlesine sahip İsviçrede % 22 olması, yabancı işçilere düşük ücret veren patronun, yabancı işçiyi araç olarak kullanarak yerli işçinin de ücretini baskı altında tuttuğunu göstermektedir. Nitekim 1960-70 arasında Almanyadaki ücret artışları Batı Avrupa ölçülerine göre ılımlı bir düzeyde kalmıştır.

YABANCI İŞÇİ ÇALIŞTIRMAKLA ALMAN EKONOMİSİ HER BAKIMDAN KÂRLI DURUMDADIR

Yukarıda açıkladığımız iki temel unsurdan ayrı olarak Alman ekonomisi işçileri' mizin çalışmasından şu yararları sağlamaktadır:

- . Alman işçisinin çalışmak istemediği sosyal prestiji düşük, az ücret ödenen üretim dallarında ve hizmetlerinde yabancı işçiler çalıştırılmaktadır.
- . Fazla mesailerle birlikte, sanayideki eksik kapasite kullanılmakta, kârlılık artırılmaktadır.
- . Yabancı işçiler olmasa daha yüksek düzeylere çıkacak fiyat artışları duraklamaktadır. Çünkü yabancı işçi, ücretinin bir kısmını ülkesine yolladığı için kazandığından çok azını harcamaktadır. Böylece yabancı işçiler enflasyonu önlemede önemli bir faktör olmaktadır.
- . İşçilerimizin % 70 inden fazlasının yalnız başına yaşaması. Alman ekonomisini mesken ve altyapı masraflarından büyük ölçüde kurtarmaktadır.
- . Üretim artışı dolayısıyla ihracat imkânları artmaktadır.
- . Almanya çalıştırdığı yabancı işçinin eğitim ve yetiştirme masraflarından tasarruf etmektedir. Kökü Türkiyede olan ve Türk topraklarında yetişen ağacın meyvasından çok az para ödeyerek Almanlar faydalanmaktadır.
- . Yaş, sağlık ve teknik bakımdan seçme serbestisine sahip olan işverenin, her an ülkesine geri yollayabileceği bu ucuz işgücü Alman ekonomisi için elverişli bir kaynak haline gelmiştir.

Milliyet Gazetesine verdiği bir beyanatta ise Almanyanın Türkiye Büyükelçisi Sonnenhölle Alman sermaye çevrelerinin Türkiyede yeni ve geniş ölçüde yatırıma gitmesi için planlar yapıldığını belirtmektedir. Bu yabancı sermaye yatırımlarında Tür işçilerinin tasarruflarının da kullanılarak sömürünün katmerlendirileceğini tahmin etmek güç olmasa gerek.